

Novice iz domačih krajev

70 letni jubilej g. studeniškega župnika. V Studenicah pri Poljčanah je obhajal zadnje dni 70 letnico g. Jožef Čede, tamošnji župnik in duhovni svetnik. G. jubilar je že 37 let studeniški dušni pastir in je v teh letih prenovil župnijo v duhovnem, prosvetnem in gospodarskem oziru. Veseli se obče priljubljenosti ter spoštovanja radi zgledne duhovniške gorečnosti ter delavnosti za vsestranski povzdig župnije, v kateri mu je poverjena tudi skrb za tamošnji samostan magdalenk. G. Čede je bil za svoje veliko delo v cerkvi odlikovan z imenovanjem za duhovnega svetovalca. Za požrtvovalno narodnoubudno, prosvetno in gospodarsko delo mu je podelil kralj red sv. Save IV. stopnje. K 70 letnici častita dobremu gospodu »Slov. gospodar« z željo, da bi mu nebeška Kraljica pri Vsemogočnem izprosila za nadaljnje življenje in plodonosno delovanje krepkejšega zdravja!

Ponesrečil pri premikanju vanogov. Na koškem kolodvoru v Mariboru je prišel pri premikanju med odbijače 31 letni delavec Franc Predan, katerega so oddali s hudimi notranjimi poškodbami v bolnišnico.

Dva se poškodovala s slamoreznico. Slamoreznica je odrezala prste 27 letnemu posestnikovemu sinu Francu Šešerku iz Hlaponcev pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah. — Pri slamoreznici zaposleni 31 letni posestnik Jernej Lužnik iz Landeka pri Novi cerkvi je tudi ob prste na roki.

Utonil v potoku. 72 letni Ivan Šrok, preužitkar iz Rance v Slov. goricah, je šel s kolodvora v Pesnici proti domu. Kakih 200 korakov pred domom je zgubil na brvi preko potoka Cerknica ravnotežje, padel je v vodo, ki je bila komaj 80 cm globoka, in utonil.

Smrtna nesreča pri spravljaju drv. V šmartnem na Pohorju je bil zaposlen v gozdu grofa Attemsa s spravljajem drv 18 letni delavec Jernej Ajd iz Smrečnega. Vozil je drva na samotnih saneh po strmih kolovozu. Na strmini je zgubil oblast nad vozilom, ki je zadelo ob smreko in Ajdu je stisnilo prsni koš tako, da je čez pol ure umrl.

Smrtno ponesrečil pri oddaji strele. V mariborski bolnišnici je umrl 60 letni posestnik Franc Lorber iz Partinje v lenarškem okraju. Lorber je hotel ustreliti bolnega psa, a je tako nerodno ravnal s puško, da se je sprožila in naboj je zadel Lorberja v glavo.

Nesreča pri kidanju snega s strehe. Eteška Dokl, 17 letna služkinja pri Dietrichu v Murški Soboti, je kidala sneg s strehe. Med delom ji je spodrsnilo, padla je na tla in si je pri padcu poškodovala hrbtenico, ter zlomila roko.

Avtomobil hudo povozil dekleta. Na državni cesti blizu hiralnice v Vojniku pri Celju je povozil avtomobil 17 letno Nežo Legvartovo iz Vin pri Novi cerkvi. Revi je odtrgalo desno roko nad komolcem, zlomila si je desno nogo in dobila hude poškodbe na glavi. Ponesreče-

no je avtomobil, ki jo je tako hudo poškodoval, takoj prepeljal v celjsko bolnišnico.

Podlegel opeklina. Naš list je poročal, kako je eksplodirala v občinski pisarni pri Sv. Petru pod Sv. gorami z nevarnim petrolinom napolnjena svetilka in je dobil pri nesreči nevarne opekline občinski tajnik Filip Šinkovec. Opečenega so prepeljali koj v brežiško bolnišnico, kjer je pa zadnje dni podlegel opeklina. Občina je oskrbela prevoz preminulega v št. Peter in so ga tam pokopali ob veliki udeležbi šentpeterčanov. Govorila sta mu ob odprtem grobu domači g. župnik in župan g. Zorenč. Marljivi, pošteni ter vestni tajnik je bil rodom iz Črnega vrha nad Idrijo.

Veja bukke ubila hlapca. 18 letni hlapec Jožef Gorenc iz Ormoške vasi na Dolenjskem se je podal z gospodarjem v gozd, kjer sta podirala drevje za drva. Izpodsekana veja bukke je udarila hlapca tako nesrečno, da je obležal mrtev z zlomljenim tilnikom.

Vlak povozil očeta peterih neposkrbljenih otrok. Na povratku iz Zagorja proti Savi je presenetil vlak zvečer na progi 43 letnega železničarja Antona Judeža. Radi precejšnjega mraza je revežu najbrž pri odskoku s tira spodrsnilo, da je padel pod lokomotivo, ki mu je odrezala nogo, ga vlekla s seboj nekaj metrov in ga strašno razmesarila. Rajni je bil dober mož ter skrben družinski oče. Zapušča vdovo in pet neposkrbljenih otrok.

Brusilna plošča razbila materi glavo. Minika Kapusova, 40 letna žena pismonoše v Radovljici na Gorenjskem, je bila zaposlena v tovarni okovov. V delavnici so preizkušali no-

B. Sapošnikov, šef sovjetskega generalnega štaba

F. Cakmak, maršal turške vojske

G. Mattson, 18 letna Finka, junaka gasilka v mestu Abo

Sika na finskem ujetega in njenega sovjetskega vojaka

smejo obupati. Pomanjkanja ne bodo trpeli. V skritih skladiščih pristave je dovolj moke, slanine, sočivja, sadja in belic. Obljubil je, da jim vsako noč prinese nekaj živeža.

Osirotela družina je s čustvom hvalečnosti poslušala Fedorjeve besede. Vsem trem se je zdelo, da nekdo vliva balzam na srčno rano, ki jo je vsekala očetova smrt.

Starka se je dvignila in je stopila k mladeniču. Prijela ga je za roke in s tresočim glasom spregovorila:

»Fedor, ti si naš rešitelj! Kako se ti naj zahvalimo? Bog ti naj poplača vse in ti naj podeli srečo, ki jo zaslužiš!«

Nataša se je divila mladeničevemu ponosnemu obrazu. Iz njegovih oči je žarela neka privlačna sila. Govoril je s tako prepričevalnostjo, da ni bilo mogoče dvomiti o resničnosti njegovih besed.

Mladenič je obljubil, da bo ob nastopu teme spet prišel. Nato se je poslovil. Materi je stisnil roko, Petra je pobožal po laseh in obrazu, Nataša pa je prijel za roko in jo peljal s seboj do vrat. Na pragu ji je tiho pošepetal:

»Nataša, ljubim te! Z Bogom! In na svidenje!«

Nataša je zadržala in se nasmehnila. Njena roka se je tresla v njegovi.

»Z Bogom, Fedor! In na svidenje!« je dahnila polglasno.

Dekletove misli so hitele za Fedorjem. Zrla ga je pred seboj kot vzor moške lepote, plemenitosti in odločnosti. Srce se ji je polnilo s ponosom ob zavesti, da bo smela biti njegova žena. Nenadoma pa je vzdihnila, ker se je spomnila na preteklost. Fedor je bil že od otroških let tak in ona ga je vendar bila prezrla in se ogrela za brata Klavsa, ki je v plemenitosti za njim daleč zaostajal. Koliko bolečin bi ji bilo prihranjenih, če ne bi prišlo do te žalostne s Klavsom!

6.

Po Natašinem odhodu se je Šubina polastil nemir. Vznemirjala ga je misel, da bo vsa stvar imela zanj usodne posledice. Prepričan je bil, da bo Nataša takoj razglasila po vasi, da je ubil njenega očeta in Olgopora. Predstavil si je tudi, kaj se bo nato zgodilo. Vaščani, ki so že ponovno pokazali svojo nejevoljo in upornost, se bodo zbrali, da bi maščevali smrt mož, ki so ju smatrali za junaka, ker sta se bila med prvimi v Denjikinovi protiboljševiški vojski. In kaj si bo začel, če pride do upora? Pomoč, ki mu jo bodo mogli nuditi njegovi priganjanci, ne bo nič izdala nasproti podivjani množici. Od drugod pa ne bo mogel dobiti pomoči v tako kratkem času.

Šubin, ki je izvršil toliko grozodejstev, je bil velik strahopetec. Svoje zločine je mogel izvršiti samo tako,

go pa večje delce, kakor saje in prah. Čeprav je bila ta maska primitivna, je vsaj proti dimu gotovo dobro služila. Njena zračna cev je segala do tal, a dima je v zraku neposredno ob tleh, kakor znano, precej manj.

Kralj in njegov tajnik. Švedski pesnik Karel Mihael Bellan je bil tajnik kralja Gustava III. in vladar ga je zavaljo njegove sposobnosti zelo cenil. Nekoč je pesnik zavaljo nekega nespoštljivega odgovora padel v nemilost, pregnali so ga z dvora. Kralj pa mu je še potem pošiljal vsakovrstna dela na dora. Nkega dne je Bellan zvedel, da bo kralj ob doleteni uri jahal mimo njegove hiše, pa mu je pripravil nenavaden prizor. Pesnik je bil naslonjen, namiljen po obra-

vo brusilno ploščo. Delavke so bile opozorjene, naj se umaknejo pred morebitnim razletom, a že se je zgodila nesreča. Precej velika brusilna plošča, pri kateri je bila Kapusova zaposlena, se je razletela in kos je delavki razklal glavo. Nesrečna mati zapuša tri hčerke.

Nova župnija. Na belo nedeljo bo pri sv. Jožefu v Studencih pri Mariboru slovesnost otvoritve nove župnije, katero bodo vodili tamonjšni očetje kapucini. S tem so izpolnjene dolgoletne želje in prizadevanja Studenčanov, ki so imeli v svoji sredini znamenito božjepotno cerkev, a ne samostojne fare.

Spored birmovanja v dekaniji Nova cerkev. V četrtek, 2. maja, pri sv. Lenartu v Novi cerkvi; v petek, 3. maja, pri Marijinem Vnebovzetju na Dobrni; v soboto, 4. maja, pri sv. Petru in Pavlu v Vitanju; v nedeljo, dne 5. maja, pri sv. Jerneju v Vojniku; v ponedeljek, 6. maja, pri sv. Martinu v Rožni dolini; v torek, 7. maja, pri sv. Jožefu na Frankolovem.

Nova realna gimnazija v Mariboru. Proračun za novo realno gimnazijo v mariborskem Magdalenskem predmestju znaša osem milijonov dinarjev. Na razpolago je že pet milijonov dinarjev, ki bodo zadoščali za vsa došlejša razpisana gradbena dela.

Mariborska mestna občina v borbi z najhujšim škodljivcem sadnega drevja. O največjem škodljivcu sadnega drevja San Jose ali kalifornijskem kaparju in njega zatiranju je največ pisal in daljal potrebna navodila naš list. Vsa širna mariborska okolica je uvidela, kolika nevarnost ji grozi od strani tega škodljivca. Po večjih krajih Slovenskih goric so se že vršila predavanja strokovnjakov o zatiranju kaparja. Zadnje dni pa je tudi mestno poglavarstvo razglasilo, da se je kalifornijski kapar razširil celo na mestno področje in mu je treba napovedati neizprosno boj. Vsi mestni sadovnjaki bodo poškropljeni z učinkovitim škropivom. Kar je pa napadenega sadnega in okrasnega drevja, bo izkopano ter sežgano. Mestna občina bo izpeljala to zatiralno borbo pod strokovnim nadzorstvom državnega strokovnjaka za rastlinske bolezni.

Najstarejša gasilska četa v naši banovini. Dne 3. marca je slavila gasilska četa v Ptujcu 70 letnico ustanovitve. Ta četa je najstarejša v naši banovini.

Zelo nevarna nalezljiva bolezen se širi. Iz vseh krajev Slovenije prihajajo poročila, da se širi nalezljiva bolezen, katero imenujejo zdravniki meningitis. Pri tej bolj malo znani ter redki bolezni gre za vnetje vratu in nalezljivo vnetje možganske opne (mrene) in hrbteničnega tkiva. Povzročitelj bolezni je bakterija, ki je na delu v zimskih mesecih: februarja, marca in aprila. Bolezen se s prenašanjem pojavlja iznenada z visoko vročino, močnim glavobolom, mrzlico ter bruhanjem. Prve dni pade bolnik v nezavest, ali pa se mu blede. Omenjena bolezen se najrajši prime otrok v najzgodnejših letih. Smrtnost nastopa v 30 do 60 odstotkih. Prebolelim ostane navadno kaka hiba. Za zdravljenje porablja cepivo, kojega uporaba kaže lepe uspehe. Obolele je treba koj poslati v bolnišnico.

Na peči čital brzojavko o svoji smrti in pogrebu. Franc Kanduč, posestnik in lesni trgovec v Tenetišah pri Litiji, se je zdravil v ljubljanski bolnišnici, katero je zadnje dni zapustil in se vrnil domov. Ko je spal doma na peči, mu je bila iz ljubljanske bolnišnice dostavljena brzojavka o njegovi smrti in pogrebu. Do pomote je prišlo, ker po Kandučovem odhodu iz bolnišnice niso zbrisali njegovega imena nad posteljo, v kateri je umrl nekoliko pozneje neki rudar iz Trbovelj.

Kot kraljica starostnega rekorda pri Sv. Križu pri Rog. Slatini prevladuje Kidrič Ema, p. d. Vapočka, vdova in preužitkarica v Cerovcu. Rodila se je 28. junija 1845 v župniji Sv. Peter na Medvedovem selu. Poročila se je 4. marca 1867. V zakonu je imela pet otrok. Njen mož je bil pek in je iskal zaslужka po svetu. Ona pa je gospodarila doma. Mož ji je umrl 15. decembra 1915. Posestvo je izročila sinu 1909. Ta sin pa ji je padel kot žrtev svetovne vojne leta 1914. Starka je kljub 95. letu starosti še dobro ohranjena, je samo malo naglušna. Pravi, da se je v glavnem preživljala s kruhom in vinom. Njeni starši pa so umrli v nizki starosti. Ona staršev niti poznala ni. Birmal jo je škof Anton Martin Slomšek leta 1854. Sedaj ji je edino delo molitev. Želimo ji, da bi čakala sto let!

Dekletom, ki iščejo službe na jugu države. Naša dekleta, ki gredo v službo na jug, doleti dostikrat nesreča, bodisi da so brez zaslужka in v stiski padejo, bodisi da pri pomankanju slovenskega kulturnega življenja ne najdejo zavetišča, ki bi jih pred propadom rešilo. Vsem tem pomaga slovensko dekliško zavetišče »Ognjišče« v Zagrebu, Solovljevičeva ulica 3, pritličje, levo. Zavetišče je last dekliške Marijine družbe in ga vodi p. Janez Kozelj D. J. Lani je bilo sprejeto v zavetišče 4000 deklet, kar je dokaz, da v polni meri vrši nalogo, ki si jo je naložilo.

Izdaten vlom v Mariboru. V noči na 9. marec je bilo v Mariboru na Frankopanovi cesti 1 vlomljeno v prostore Zvezne organizacije grafičnih delavcev. Vlomilec je odnesel nad 20.000 din.

Uropane cerkvene posode najdene. Pred štirimi leti, za časa rajnega g. župnika Antona Tkavca je bil izvršen v župnijski cerkvi pri Sv. Petru

pri Mariboru vlom in so roparji odnesli dva keliha, ciborij in relikviarja ter še nekatere druge manjše cerkvene posode. Vsa polzvedovanja za cerkvenimi roparji so bila brezuspešna. V soboto, 9. marca, so pa viničarji župnijske nadarbine ob osmih jutraj kopali zadnji jarek pri rigolanju vinograda. Viničarjev sin Milan Krajnc je pri kapeli križevnega pota srazil trnje. Naenkrat je pod listjem zapazil strohnelo vrečo, iz katere se je bleščala svetla kovina. Ko je vrečevino še nekoliko odkril, je v veliko presenečenje opazil kelihi in druge cerkvene posode, zavite v že strohnelo cerkveno perilo. Prišli so zraven še drugi njegovi sodelavci in spoznali, da so to ukradene cerkvene posode iz domače župnijske cerkve. Pozvali so takoj domačega g. župnika ter obvestili orožništvo. G. župnik je ob navzočnosti domačih viničarjev in g. orožnika razvijal strohnelo blago in odkopaval zmrazilo zemljo, dokler ni bilo vse zunaj. Ugotovljeno je bilo, da so bile najdene vse večje cerkvene posode z majhnimi poškodbami. Manjkajo le nekatere manjše posode. Vsa župnija se veseli, da so bile oropane stvari zopet najdene.

Kdaj se bodo naši ljudje spametovali, da ne bodo nasledili lahkovernosti? Vsako leto se ponovi precej primerov, da postanejo naši kmečki ljudje žrtve lahkovernosti in ciganske goljufije. Na Humu pri Ormožu se je pred kratkim zglašil mlajši cigan pri posestniku Ivanu Pavliniču. Hitro si je naklonil domače, ko je s kart prerokoval domači 20 letni hčerki srečo za bodoče in je tudi marsikaj »uganil« iz njene preteklosti. Premeten cigan je hitro pridobiljo zaupanje izkoristil in pregovoril hišnega gospodarja, da je prihranek 1900 din zavil v krpo. Denar s krpo je izročil ciganu, kateri je dal oboje v omaro in prerokoval, da se bo omara čez noč napolnila z denarjem. Ciganski slepar je odšel s ključem od omare z zagotovitvijo, da se bo vrnil drugi dan in da si bosta denar z gospodarjem delila. Lopo-seve ni bilo več od nikoder. Pavlinič je nasilno odprl lastno omaro in dobil v njej samo še prazno krpo, ker mu je cigan s spretnostjo ukradel denar. Z zadevo se pečajo sedaj orožniki, če bodo mogli izslediti cigana.

Okraden trgovec. Trgovec Franjo Kac v Slov. Bistrici je razpostavil ob priliki sejma razno blago na mizah pred svojo trgovino. Neznanec mu je sunil neopaženo dve bali blaga, ki sta bili vredni 1500 din.

Zločin umora nad 77 letno posestnico. V Glogbičah pri Kostanjevici na Dolenjskem je samotarila bogatejša in obče priljubljena 77 letna posestnica Marija Bratina. Stanovala je sama v hiši, v katero se je na večer skrbno zaklepala. Ker stare ženske ni bilo že nekaj dni na spregled, so sili sosede gledat in so jo videli skozi okno negibno na postelji. Preiskava je dognala, da je vdri nekdo skozi podstrešje v izbo, kjer je starko zadavil v postelji. Pod sumom krivde so že bile izvršene tri aretacije.

Požari

V Braunšvajgu pri Račah je izbruhnil ogenj pri posestniku šporeju. Pogorelec je oškodovan za 20.000 din.

zu po vseh pravilih. skozi okno svojega stanovanja v prvem nadstropju, zunaj, na lestvi pa je stal brivec in mu strgal brado. Kralj je začuden obstal in vprašal: »Za zlomka, kaj pa pomeni to?« — »Moj brivec, veličanstvo,« je odgovoril pregnani pesnik mirno, »je padel pri meni v nemilost. Prepovedal sem mu vstop v hišo, toda falota ne morem pogrešati!« Kralj se je tako zakrohotal, da je zdrknul s konja. Dobro je razumel namigljaj in Bellan se je smel spet vrniti na dvor.

Rojstva in vojna. Vsakdo ve, da je po vseh državah številno žensko večje ko število moških. Povprečno pride na sto rojenih dečkov 104 do 108 deklic. Zdaj nam pa statistiki dokazujejo, da to vendarle ni zmeraj

ker so ljudje čutili strah pred njim in se mu do sedaj ni nikdo postavil po robu. Če pa bi kdaj zadel ob odločnega moža, bi bilo konec njegovega »junštva«. Podoben je pač bil vsem krvoločnežem, ki divjajo nad nedolžnimi, miroljubnimi žrtvami, pred junaki pa se strahopetno potuhnejo in celo zbežijo.

Prekrižal je roke na hrbtu, hodil po sobi gor in dol ter tuhtal. Od časa do časa se je ustavil pri oknu in pogledal na ulico. Domišljija mu je slikala dogodke, ki se na vasi odigravajo. Vest o dvojnem umoru se širi od hiše do hiše. Žene in dekleta sočutno vzdihujejo. Možje in fantje pa stiskajo pesti, nato pa vsak pograbi kak primeren predmet in ga skrije pod obleko. Zbirajo se na določenem mestu. Morda se že bližajo.

Ko se je že kakih desetkrat ustavil pri oknu in je videl, da je zunaj vse mirno, se je nekoliko pomiril.

Zleknil se je v naslonjač in dalje predel svoje misli. Vse bolj mu je postajalo jasno, da je z umorom Krilova in Olgorpora ustrelil velikega kozla, ker si je skalil mir. Prejšnji zločini, ki jih je bil izvršil, niso bili zanj tako usodni, ker so bile žrtve manj znane. Sedaj pa je drugače. Krilov in Olgorpor sta bila ljubljena vseh vaščanov. Poleg tega je bila Nataša nevesta Aleksejevega Klavsa. Aleksej je v vasi najvplivnejši mož. On in njegov sin Fedor gotovo ne bosta mogla mirno požreti tega, kar se je zgodilo z Natašininim očetom. In Klavs? Kaj, če bo

Nataša tudi njemu sporočila vest o očetovi usodi? Ko bo Klavs zagledal deklico, se bo gotovo spomnil na stare čase in bo ljubezen znova vzplamtela v njegovem srcu. Kaj potem?...

Udaril se je po glavi in jezno zagodel:

»Šubin, zakaj si bil tako nor!«

Vstal je in hitel k oknu. Pogledal je ven. Na ulici ni bilo žive duše.

Šubin se je spomnil, da se bo naslednjega dne začela mlačva. V teh okoliščinah si je ni želel, ker bo vaščanom nudila najlepšo priliko za spletkarjenje. Pri delu se bodo možje in fantje skrivaj mogli o vsem dogovoriti.

Najbolj neprijetno je bilo zanj, da še ni bilo vse pripravljeno in bo moral še danes iti k Alekseju, da vse uredita.

Šubin se je te poti bal. Dolgo se je obotavljal, a naposled je uvidel, da mu to nič ne pomaga. Zgodaj jutraj bo prišla šestorica delavcev in četa konjenikov. Do njihovega prihoda mora biti vse urejeno glede stanovanja in prehrane.

Še enkrat je pogledal na ulico. Nato si je nataknil čepico. Iz predala pisalne mize je vzel nekaj nabojev in je napolnil dva samokresa. Tako oborožen je zapustil sobo.

Ulica je bila prazna. Do dvorišča Aleksejeve pristava je prišel, ne da bi srečal katerega človeka. Tudi na dvori-